

Αναθηματική Γραφή Μνημοσύνης

Αθανάσιος Ιω. Αθανασιάδης (1897-1987)

Ο Κομοτηναίος Ιστοριοδίφης και Ευπατρίδης 30 χρόνια μετά το θάνατό του (1987-2017)

Στην περίπτωση του μακαριστού ευπατρίδου Κομοτηναίου Αθανασίου Ιω. Αθανασιάδη αποδεικνύεται περίτρανα ότι τα πτυχία δεν αναδεικνύουν τον φιλόστορα, φιλόμουσο και φιλοπάτριδα άνθρωπο, ο οποίος φέρει μέσα του την έφεση και την κλίση να υπηρετήσει τον τόπο του με την γραφίδα και το αδούλωτο και ελεύθερο πνεύμα της ψυχής και του νοός του.

Ένας τέτοιος απροσκύνητος άνθρωπος υπήρξε και ο Αθανάσιος Αθανασιάδης, ο οποίος με την ως δίκοπον μάχαιραν γραφίδα του, με το αδούλωτο πνεύμα του, με την ασυμβίβαστη συνείδησή του και τους φιλοπρόοδους και εθνικούς αγώνες του υπηρέτησε την Κομοτηνή και την Θράκη χωρίς να αναμένει ανταλλάγματα ή δημοσίους επαίνους, όπως πράττουν πολλοί σύγχρονοί μας, οι οποίοι πίσω από τους λόγους και τις πράξεις τους αναμένουν την αντιμισθία και τα πληρωμένα «ευχαριστώ» για την δήθεν προσφορά τους στον τόπο.

Τα παραπάνω είναι ακούσματα από πολλούς παλαιούς Κομοτηναίους, οι οποίοι δεν ευρίσκονται πλέον στη ζωή, και από τον «αιώνιο πρόσκοπο» κ. Γεώργιο Νεστοράκη, αλλά και τεκμηριωμένη προσωπική μας άποψη, την οποία διεμορφώσαμε από την προ πολλών ετών μελέτη των αρχείων του «Χρόνου» που επί τέσσερις μήνες ακαταπαύστως ερευνούσαμε και βλέπαμε τα κείμενα, τα οποία επί καθημερινής βάσεως και επί 17 συναπτά έτη εδημοσίευε ο αείμνηστος Αθανάσιος Αθανασιάδης.

Από τα κείμενα αυτά γνώρισα και θαύμασα τον Κομοτηναίο ευπατρίδη και λόγιο Αθ. Αθανασιάδη, αν και πολλοί στον τόπο μας τον ελησμόνησαν, ενώ οι νεώτεροι ούτε καν γνωρίζουν το πέρασμα, τους αιώνες και την προσφορά του στην Κομοτηνή και εν γένει στη Θράκη, όπως θα δούμε παρακάτω.

Ο Αθανάσιος Αθανασιάδης εγεννήθη στην Κομοτηνή το έτος 1897 και ήτο υιός του Ιωάννου Αθανασιάδη, ο οποίος ήταν γνωστός Ξενοδόχος της Κομοτηνής και είχε λάβει μέρος μαζί με άλλους Κομοτηναίους επαγγελματίες στην μυστική οργάνωση που δρούσε στον Νομό Ροδόπης για την ενίσχυση του

Μακεδονικού Αγώνος κατά την ένοπλη φάση του (1904-1908) με αντικειμενικό στόχο να εκδιωχθούν οι σχισματικοί βουλγαροεξαρχικοί από όλη την Μακεδονία και την Θράκη, η οποία για τους εθνικιστές Βουλγάρους αποτελούσε την μόνη σύντομη οδό για την έξοδό τους στο Θρακικό πέλαγος.

Ο πατέρας του Ιωάννης έλαβε επίσης ενεργό συμμετοχή και στον αντιβουλγαρικό αγώνα κατά τα έτη 1912-1913 και γι' αυτό μαζί με άλλους προκρίτους της Κομοτηνής με πρώτο τον τότε Αρχιερατικό Επίτροπο Νικόλαο Σακελλαρίδη, μετεφέρθησαν ως όμηροι από τους Βούλγαρους στη Σόφια και μετά από κάποιους μήνες διά μέσου της Κωνσταντινουπόλεως επέστρεψαν στην Κομοτηνή.

Το γεγονός ότι ο Αθανάσιος Αθανασιάδης εγεννήθη σε μία οικογένεια της οποίας ο πατέρας ήταν πατριώτης αγωνιστής κατά των βουλγαροεξαρχικών και μάλιστα όσο διαρκούσε η οθωμανοκρατία στον τόπο μας, όπως ήταν φυσικό, επέδρασε καταλυτικά στην ψυχρούςνθεση του νεαρού Αθανασίου, ο οποίος υπήρξε πάντοτε ο γνήσιος και ακατάβλητος αγωνιστής πατριώτης που έλεγε και έγραφε χωρίς περιπλοκές και «αμβλυμένες γωνίες» τις απόψεις του για τα εθνικά θέματα και κυρίως για το μειονοτικό ζήτημα στη Θράκη.

Από την μικρή του ηλικία ο Αθανασιάδης αξιοποίησε ωςάν να ήτο ιστορικός ερευνητής την πλούσια ιστορική γνώση που είχαν τα μέλη της οικογένειάς του και οι συγγενείς του για την Κομοτηνή και εν γένει τον Ν. Ροδόπης. Όσα άκουγε κατά τις διηγήσεις και αφηγήσεις των μελών της οικογένειάς του, αλλά και εκείνα τα οποία επληροφορείτο ως ιστορική γνώση μέσα από τις προφορικές μαρτυρίες των παλαιών Κομοτηναίων για την πόλη της Κομοτηνής και τον Ν. Ροδόπης, κατεγράφοντο στη δυνατή μνήμη του και άλλοτε σε μικρά σημειωματάρια. Αυτή η ερευνητική του διάθεση και έφεση για την ιστορία παλαιών προσώπων, γεγονότων και πραγμάτων του τόπου μας συνεχίστηκε μέχρι και τον θάνατό του. Το υλικό που συγκεντρώθηκε από τις σημειώσεις του, όταν άρχισε να δημοσιογραφεί, αποτυπώθηκε επεξεργασμένο και δημοσιεύθηκε στα βαθυστόχαστα άρθρα του. Τέτοια ήταν η ιστορική γνώση του για τον τόπο μας, ώστε να γνωρίζει την ιστορία ακόμη και της τελευταίας πέτρας μέσα στην Κομοτηνή και τους οικισμούς του νομού μας, όπως μας ανέφερε προ πολλών ετών ο ιδρυτής του «Χρόνου» κ. Αλ. Φανφάνης.

Ο Αθανασιάδης υπήρξε δραστήριος και αγωνιστικός από την νεαρή του ηλικία και ήταν αυτός, ο οποίος μαζί με άλλους συνομήλικες νέους φίλους του, όταν πληροφορήθηκε το τέλος της Διασυμμαχικής Κατοχής (1919-1920) στην Κομοτηνή και εν γένει στη Θράκη, διοργάνωσε ως επικεφαλής τους, μέσα σε μία νύκτα, την θριαμβευτική υποδοχή του ελληνικού στρατού στην Κομοτηνή,

ο οποίος εισήλθε ως ο τελικός ελευθερωτής της Θράκης κατά την 14η Μαΐου του 1920.

Πριν από το χαρμόσυνο γεγονός της απελευθέρωσης της Κομοτηνής και της ενσωματώσεως αυτής στον εθνικό κορμό της μητρός Ελλάδος, ο νεαρός τότε Αθανασιάδης διορίστηκε κατά το έτος 1919, με την παρέμβαση του Χαρισίου Βαμβακά, ως γραμματέας της ελληνικής κοινότητας Γκιουμουλτζίνης. Το έργο του υπήρξε δυσχερές στην αρχή της αναλήψεως των νέων καθηκόντων του επειδή παρόλο που υπήρχε η Διασυμμαχική Διοίκηση στη Θράκη, εντούτοις παρέμεινε ακόμη στην Μητρόπολη ο 90χρονος σχισματικός και αντικανονικός εξαρχικός Βούλγαρος Μητροπολίτης Μαρωνείας Μεθόδιος, ο οποίος απεχώρησε την 27η Νοεμβρίου του 1919. Την επομένη ημέρα εγκατεστάθη ως Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος ο λίαν μεμορφωμένος Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου και Μαρωνείτης στην καταγωγή Μιχαήλ Κωνσταντινίδης (μετέπειτα Μητροπολίτης Κορίνθου και αργότερα Αρχιεπίσκοπος Αμερικής). Ο Αθ. Αθανασιάδης συνεργάστηκε αгаστά και αποτελεσματικά με τον Αρχιμανδρίτη Μιχαήλ και κατέγραψε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία της Μητροπόλεως Μαρωνείας, ενώ εργάστηκε σκληρά και μαζί με τον Χαρίσιο Βαμβακά για την επιστροφή στους Έλληνες όλων των Εκκλησιών και των σχολείων που ακόμη το έτος 1919 κατείχαν παράνομα οι Βούλγαροι.

Ο Αθ. Αθανασιάδης αργότερα εργάστηκε ως λογιστής και έπειτα ως υπάλληλος του Δήμου Κομοτηνής. Επί πολλά έτη υπηρέτησε ως Διευθυντής του Δημοτικού Ηλεκτροφωτισμού, τον οποίο ανεκαίνισε και εκσυγχρόνισε με νέα σύγχρονα μηχανήματα έως ότου εξαγοράσθη από τη ΔΕΗ.

Από πολύ νωρίς ο Αθανασιάδης άρχισε να αρθρογραφεί και να δημοσιογραφεί σε πολλές εφημερίδες της Κομοτηνής. Αρχικώς εδημοσίευε τα κείμενά του στην παλαιά και ιστορική εφημερίδα του Αθανασίου Παριανού «Πρόοδος». Στη συνέχεια αρθρογραφούσε στην εφημερίδα «Κομοτηνή» και από το έτος 1973 μέχρι και τον θάνατό του, κατά το έτος 1987, στην εφημερίδα «Ο Χρόνος», όπου δημοσίευσε τα ωραιότερα και αξιολογότερα άρθρα του.

Η θεματολογία των κειμένων του ήταν η εξής: α) Ιστορικά περί Κομοτηνής, Νομού Ροδόπης και Θράκης, β) Λαογραφικά, γ) Πολιτιστικά, δ) Πολιτικά, ε) Εθνικά, στ) Περί του μειονοτικού ζητήματος, ζ) Κοινωνικά, η) Εκπαιδευτικά, θ) Εκκλησιαστικά.

Τα κείμενα που καταξίωσαν τον Αθανασιάδη ως τον τελευταίο λόγο αρθρογράφο της παλαιάς γενιάς στην Κομοτηνή αφορούσαν την ιστορία της Κομοτηνής και του Νομού Ροδόπης. Ουδείς άλλος εγνώριζε το μειονοτικό ζήτημα όπως εκείνος και τούτο αποδεικνύεται από τις βαθυστόχαστες αναλύσεις του, οι οποίες είναι ιδιαίτερα επίκαιρες στις μέρες μας. Έδωκε αγώνες σκληρούς και ασυμβίβαστους για το μειονοτικό ζήτημα και η φωνή του ήταν ο φόβος και ο τρόμος των τοπικών πολιτικών. Τεράστια υπήρξε η συμβολή του στην ίδρυση της βιομηχανικής ζώνης στο Νομό Ροδόπης και κυρίως του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, ενώ ποτέ δεν συγχώρεσε στην κεντρική εξουσία την μη ίδρυση της Ιατρικής Σχολής στην Κομοτηνή.

Τα κείμενά του διαβάζονταν ακόμη και στην Αθήνα και όποιος εξ Αθηνών επεσκεπτετο την Κομοτηνή έπρεπε πριν από κάθε τι άλλο να ζητήσει την γνώμη του. Ακαδημαϊκοί, Πανεπιστημιακοί Δάσκαλοι, Δημοσιογράφοι, Πολιτικοί και τόσοι άλλοι από την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη πάντοτε τον συναντούσαν για να τον συμβουλευθούν. Κατά περιόδους τα άρθρα του που αφορούσαν τα εθνικά ζητήματα, το μειονοτικό και την ίδρυση και λειτουργία του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης εδημοσιεύοντο και σε μεγάλες εφημερίδες των Αθηνών.

Ο Αθανάσιος Ιωάννου Αθανασιάδης ύστερα από μία εγχείρηση κατά το φθινόπωρο του έτους 1987 δεν ανέκαμψε και κοιμήθη την 23η Δεκεμβρίου του 1987. Η εξόδιος ακολουθία ετελέσθη παρουσία πλήθους λαού και τοπικών αρχών στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου Κομοτηνής και ετάφη στο Δημοτικό Κοιμητήριο Κομοτηνής. Ο δε φίλος του Αθ. Αθανασιάδη, ο εκδότης του «Χρόνου» κ. Αλ. Φανφάνης, εκπλήρωσε την τελευταία του επιθυμία και εσκέπασε την σορό του με ένα φύλλο της εφημερίδος «Ο Χρόνος», που τόσο αγάπησε και με τόση πίστη και ζέση ετίμησε διά της γραφίδος του επί 15 έτη.

Ο Αθανάσιος Αθανασιάδης εδώρησε τα άρθρα του σε μορφή δεμένου τόμου και μία παλαιά εικόνα, η οποία ήταν κειμήλιο της οικογενείας του, στον Μορφωτικό Όμιλο Κομοτηνής. Το δε τελευταίο άρθρο του στο «Χρόνο» ήταν της 13ης Μαΐου 1987 και αφορούσε τα «Ελευθέρια της Κομοτηνής», την οποία σε όλη την ζωή του ελάτρευσε, ετίμησε, εδόξασε και υπηρέτησε.

Μετά από πολλά έτη λησμονιάς από τους τοπικούς παράγοντες, εδόθη επιτέλους προ ολίγων ετών το όνομα του αειμνήστου Αθανασίου Αθανασιάδη σε μία εκ των νέων οδών στη Νέα Μοσυνούπολη για να αποτελεί μόνιμηθύμηση του έργου, της προσφοράς και των αγώνων του για την πρόοδο και την ευημερία εν ειρήνη της Κομοτηνής, του Νομού Ροδόπης και της Θράκης.